

Polasaí Bí Cineálta chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi

Ghlac Bord Bainistíocht **Choláiste Ghobnatan** an polasaí seo a leanas chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Comhlíonann an polasaí seo go hiomlán ceanglais **Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna 2024.**

Aithníonn an Bord Bainistíochta go gcuireann iompraíocht bhulaíochta as do chearta an linbh mar a leagtar amach i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh. Tá freagracht orainn go léir, mar phobal scoile, oibriú le chéile chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi agus chun déileáil leis an tionchar diúltach a bhíonn ag iompraíocht bhulaíochta.

Táimid tiomanta do chinntiú go gcoinnítear gach scoláire a fhreastalaíonn ar ár scoil saor ó dhíobháil agus go bhfuil folláine ár scoláirí chun tosaigh i ngach rud atá á dhéanamh againn. Aithnímid an tionchar diúltach a d'fhéadfadh a bheith ag iompraíocht bhulaíochta ar shaol ár scoláirí agus táimid tiomanta go hiomlán d'iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Deimhnímid go ndéanfaimid, i gcomhréir lenár n-oibleagáidí faoi reachtaíocht chomhionannais, gach beart atá indéanta de réir réasúin chun ciapadh scoláirí nó baill foirne a chosc ar aon cheann de na naoi bhforas a shonraítear: inscne, stádas sibhialta, stádas clainne, claonadh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine agus a bheith mar bhall den Lucht Siúil.

Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna 2024. Ar fáil:

<https://oide.ie/wp-content/uploads/2024/11/Bi-Cinealta-Nosanna-lmeachta-2024.pdf>

<https://oide.ie/wp-content/uploads/2024/06/Bi-Cinealta.pdf>

Sainmhíniú ar an mbulaíocht

Tugtar sainmhíniú ar an mbulaíocht in *Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht agus Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna* mar iompraíocht spriocdhírthe, ar líne nó as líne a dhéanann dochar. D'fhéadfadh an dochar a dhéantar a bheith fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúcháinach. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist ann sa chaidreamh idir beirt nó grúpaí daoine sa tsochaí. **Tugtar an sainmhíniú mionsonraithe i gCaibidil 2 de ghnásanna Bí Cineálta.**

Ní mór do gach scoil polasaí Bí Cineálta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm ina leagtar amach conas a chuireann pobal na scoile cosc ar iompraíocht bhulaíochta agus conas a théann sé i ngleic léi. Déantar foráil i gCód Iompraíochta na scoile do straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí nach iompraíocht bhulaíochta í.

Mír A: Forbairt/athbhreithniú ar ár bpolasaí Bí Cineálta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi

Tugadh deis do gach ball dár bpobal scoile ionchur a bheith acu i bhforbairt/athbhreithniú an pholasaí seo.

	Dáta an Chomhairliúcháin	Modh comhairliúcháin
Foireann na Scoile	3ú Aibreán 2025	Cruinniu Foirne Suirbhéanna
Scoláirí	Márta 2025	Suirbhéanna Grúpa Focais
Tuismitheoirí	20ú Bealtaine 2025	Seisiún Comhairliúcháin
Bord Bainistíochta	Bealtaine 2025	Cruinniu Bord Bainistíochtaí
Pobal na scoile i gcoitinne (de réir mar is cuí mar shampla tiománaithe bus)	Scoilbhliain 2024-2025	Comhráití agus Cruinnithe
An dáta ar faomhadh an polasaí: 23ú Meitheamh 2025		
An dáta is déanaí a ndearnadh athbhreithniú ar an bpolasaí: 23ú Meitheamh 2025		

Mír B: Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc

Leagtar amach sa mhír seo na straitéisí coisctheacha a úsáidfídh an scoil. Ina measc sin tá straitéisí atá dírithe go sonrach ar iompraíocht bhulaíochta ar líne a chosc, iompraíocht bhulaíochta homafóbach agus trasfhóbach, iompraíocht bulaíochta ciníche, iompraíocht bulaíochta gnéasaí agus ciapadh gnéasach de réir mar is cuí. **(Féach Caibidil 5 de ghnásanna Bí Cineálta).**

Conas Iompraíocht Bhulaíochta a chosc ar líne:

- Polasaí Úsáide Inglactha na Scoile,
- Cúrsa ar Inniúlacht ar na Meáin Dhigiteacha á dhéanamh ag baill fóirne,
- Aoichainteoir le tabhairt isteach,
- Múinteoirí: monatóireacht ghéar sa tseomra ranga, Apple Classroom in úsáid, súil a choimead amach do fóin póca,
- I dtaobh MRBanna – taighde ar bhonn freagrach, foinsí a liostáil,
- Céad rang sa bhliain leis an Oide Ranga chun iompar ar líne a mhíniú go soiléir: msh:amanna oiriúnacha le haghaidh teachtaireachtaí a sheoladh chuig múinteoirí, conas caitheamh go béasach le daoine ar líne, conas a bheith aireach leis an gceamara – toiliú i dtaobh íomhánna, na cearta atá ag cách, samplaí le cur isteach sa dialann.
- Spotseiceáil déanta go minic ag foireann na scoile,
- Post Freagrachta ag ball fóirne - duine i bhfeighil ar teic & gach a bhaineann leis,
- Sonraí GDPR a choiméad sábháilte,
- Monatóireacht agus maoirseacht éifeachtach.

Conas Iompraíocht Bhulaíochta homafóbach agus trasfhóbach a chosc:

- Múinteoirí ábhar agus sa rang.
- Gan glacadh le maslú, Cod iompair na scoile a leanúint,
- Póstaeir crochta ar bhonn feasachta,
- OSPS - téarmaíocht oiriúnach a úsáid. Tuiscint ar fíor-mhíniú. Ceachtanna (e.g. Trust pack).
- Ceardlanna, seimeanáir, aoichainteoirí.
- Foireann na scoile. Maoirseacht & monatóireacht.
- Póstaeir, brait, atmaisféar dearfach, gach éinne le chéile, gan daoine a fhágáil ar an imeall, Cúrsa Bystander chun daltaí a chumasú,
- Teagmháil agus chomhpháirtíocht le tuistí ar bhonn reatha,
- *Moltaí: One Good Adult Programme – Jigsaw.

Conas Iompraíocht Bhulaíochta ciníche a chosc:

- Mar atá thuasluaite,
- Lá Idirnáisiúnta a eagrú don scoil chun ciníocha/ traidisiúnta difriúla a chéiliúradh,

- Laistigh den topaic 'Meas' OSPA.
- Moltaí: * Brat buí / frith chiníochas a fháil don scoil [Yellow Flag Programme]

Conas Iompraíocht Bhulaíochta gnéasach a chosc:

- Cúrsa Bystander ranganna sinsearach,
- Cúrsa Inniúlachta ar na Meáin Dhigiteacha – meas ar líne,
- Ceardlann NEPS do fhoireann na scoile, cainteoirí ó OIDE,
- Polasaí frithbhulaíochta leasuithe le feiscint ar fhallaí na scoile,
- Moltaí: *Feachtas an ríbin bháin [White Ribbon Campaign],
- Scátháin in áiteanna dorchá sa scoil,
- Uimhreacha teagmhála éigeandála ar dhóirsí na leithris,
- Seomra faoi leith agus áit chiúin do dhaltaí am lóin (bileog le síniú chun dul isteach ann) sos, ciúnas iomlán ann dóibh.

Tá na polasaithe maoirseachta agus monatóireachta a leanas i bhfeidhm ag an scoil chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. (Féach Caibidil 5 de ghnásanna Bí Cineálta)

- Polasaí Úsáide Ingialachta na Scoile,
- Polasaí Frith-bhulaíochta,
- Cód iompair na Scoile
- Polasaí Cosaint Leanaí,
- Tús Áite do Leanaí.

Mír C: Ag dul i ngleic le hiompraíocht Bhulaíochta

Seo a leanas an múinteoir/na múinteoirí atá freagrach as dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta: Glacaimid go bhfuil gach ball fóirne freagrach as dul i ngleic le hiompar bulaíochta.

Mar mhúinteoir ábhar, caithfear labhairt leis an oide ranga, glaoch ar thuismitheoirí, oide sraithe, FTS, Bainistíocht na Scoile. Ag brath ar an gcás i dtaobh bulaíochta fisiciúil a tharlaíonn go leanúnach, do chosaint leanaí bheadh na Gardaí / TUSLA i gceist.

Ó thaobh na tuistí de: PO, Oide ranga, Oide sraithe, FTS.

Nuair a tharlaíonn iompraíocht bhulaíochta, déanfaidh an scoil:

- A chinntiú go n-éistear leis an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici agus go gcuirtear é/í ar a s(h)uaimhneas.
- Iarracht príobháideacht na ndaoine atá i gceist a chinntiú.
- Gach comhrá go híogair.
- Aois agus cumas na ndaoine atá i gceist a mheas.

- A éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á dhéanamh air/uirthi maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.
- A ghníomhú go tráthúil.
- Tuismitheoirí na ndaoine atá i gceist a chur ar an eolas.

Bainfidh an scoil úsáid as na cuir chuige seo a leanas chun tacú leo siúd a ndéanfar bulaíocht orthu, iad siúd a bheidh mar fhinné agus iad siúd a léireoidh iompraíocht bhulaíochta

(féach Caibidil 6 de ghnásanna Bí Cineálta):

Cur chuige chun tacú leo siúd a ndéanfar bulaíocht orthu:

- Éisteacht leo,
- Fiafraí an bhfuil na tuistí ar an eolas
- Cinntiú go bhfuil taifead scríte déanta – **Foirm Tuairiscithe ar Theagmhás Bulaíochta** cruthaithe chuige seo
- Cinntigh go bhfuil eolas bailithe
- Taifead ar an gcómhrá idir an dalta / múinteoir
- Taifead i scríbhinn/ glao fóin ar na Gardaí/Tusla I gcás tromchúiseach
- Na tacaíochtaí le fail ar scoil a mheabhru d'óibh, Seip/treoraí/FTS/Oide Ranga
- Más cuí stráitéisí a phlé leo conas dileáil leis,
- Iad a cheistiú cad gur mhaith leo a tharlóidh
- Taifead a choimeád iad féinig mar chosaint – screen shots, fianaise
- Spás sábháilte
- Athchumhachtaigh iad & tabhair muinín dóibh
- Plean suí a athrú sa rang más gá
- Seiceáil isteach go rialta leo

Cur chuige chun tacú leo siúd a bheidh mar fhinné:

- Soiléiriú a fháil faoi cad a chonaiceadar – é seo a thaifead
- Bhfuil an íobartach ar an eolas go bhfaca an finné cad a tharla?
- Straiteisí a phlé leo conas tacú lena chara/leis an duine

Cur chuige chun tacú leo siúd a bheidh luaite le hiompar bulaíochta:

- Éisteacht
- Eolas bailithe
- Taifead déanta – Teimpléad scoile cruthaithe chuige seo
- Curaclam OSPS – Oide Ranga
- Ceardlanna measa
- Gairmthreoraí lárnach
- Córas athchóirithe a thriail, má tá duine traenáilte chuige
- Má táid á shéanadh cé go bhfianaise ann, na himpleachtaí a mhíniú dóibh ó thaobh BB / fionraí / go mbeidh sé ar a dtaifead scoile - teimpléad scoile cruthaithe chuige seo
- Go mbeadh gach éinne ar an bhfoireann ar an eolas go bhfuil rud éigin ar bun, súil ghéar a choimeád orthu ach gan eolas príobháideach a roinnt
- Seiceáil isteach leo go rialta / go seachtainiúil / é a laghdú ansan ag brath ar an dalta/eachtra

Déanfar gach iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh. San áireamh ansin beidh an cineál iompraíochta, cá háit agus cathain a tharla sé, agus dáta an chaidrimh le scoláirí agus tuismitheoirí. Déanfar na gníomhaíochtaí agus na tacaíochtaí comhaontaithe chun dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochtaa dhoiciméadú. Más ábhar imní í an iompraíocht bhulaíochta maidir le cosaint leanaí déileálfar leis an gceist gan mhoill de réir *Gnásanna um Chumhdach Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna*.

Mír D: Maoirseacht:

Cuirfidh an príomhoide uasdátú ar iompraíocht bhulaíochta i láthair ag gach cruinniú den Bhord Bainistíochta. San áireamh san uasdátú seo beidh líon na n-eachtraí iompraíochta bulaíochta a tuairiscíodh ón gcrúinniú deireanach, líon na n-eachtraí leanúnacha agus líon iomlán na n-eachtraí ó thús na scoilbhliana. Sa chás gur tharla eachtraí iompraíochta bulaíochta, cuirfidh an príomhoide uasdátú ó bhéal ar fáil freisin lena n-áirítear nuair is ábhartha, eolas a bhaineann le treochtaí agus patrúin a aithníodh, straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus aon straitéisí níos leithne chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Níl eolas pearsanta ná aitheantais san uasdátú seo. **Féach Caibidil 7 de ghnásanna Bí Cineálta.**

Tá an polasaí seo ar fáil do phobal na scoile ar shuíomh idirlín na scoile agus ina chóip chrua ach é a iarraidh. Tá leagan den pholasaí seo atá in oiriúint do scoláirí ar taispeáint sa scoil agus tá sé ar fáil freisin ar ár suíomh gréasáin agus ina chóip chrua ach é a iarraidh.

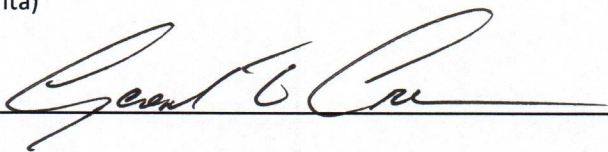
Déanfar an polasaí seo agus a chur i bhfeidhm a athbhreithniú ar bhonn bliantúil nó a luaithe agus is indéanta tar éis athrú ábhartha a bheith ann in aon ábhar dá dtagraíonn an polasaí seo.

Sínithe:

Dáta: 23/06/25

(Cathaoirleach an Bhoird

Bainistíochta)

Sínithe:

Dáta: 23/06/25

(Príomhoide Gníomhach)

Aguisín C -Treoir maidir le Dul i nGleic le hiompraíocht Bhulaíochta

Tá pobal uile na scoile freagrach as iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Ba chóir do scoileanna oibriú i gcomhar lena bpátrún, leis an mbord bainistíochta, leis an bhfoireann, le scoláirí agus lena dtuismitheoirí chun a bpolasaí Bí Cineálta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm.

Is mar threoir a thugtar an t-aguisín seo maidir le dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta. Tá sé bunaithe ar an eolas i gCaibidil 6 de *ghnásanna Bí Cineálta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi do bhunscoileanna agus d'iar-bhunscoileanna*.

Cur chuige

- > Ba cheart go mbeadh sé mar phríomhaidhm agus aghaidh á tabhairt ar thuairiscí ar iompraíocht bhulaíochta stop a chur leis an iompraíocht bhulaíochta agus, chomh fada agus is féidir, an caidreamh idir na scoláirí atá i gceist a athbhunú, seachas milleán a chur.

Nuair a théann siad i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta, ba chóir do mhúinteoirí:

- A chinntiú go mothaíonn an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici go bhfuiltear ag éisteacht leis/léi agus go bhfuiltear á c(h)ur ar a s(h)uaimhneas.
- Iarracht a dhéanamh príobháideacht na ndaoine atá i gceist a chinntiú.
- Gach comhrá a dhéanamh go híosair.
- Aois agus cumas na scoláirí atá i gceist a chur san áireamh.
- Éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil an iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.
- Gníomhú go tráthúil.
- Tuismitheoirí na scoláirí atá i gceist a chur ar an eolas.

Ag aithint cé acu ar tharla nó nár tharla iompraíocht bhulaíochta

In *Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht agus Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna*, sainmhínítear an bhulaíocht mar **iompraíocht spriocdhírthe**, ar líne nó as líne a dhéanann dochar. D'fhéadfadh an dochar a dhéantar a bheith fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach. **Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist sa chaidreamh idir beirt nó idir grúpaí daoine sa tsochaí.**

Tugtar an sainmhíniú mionsonraithe i gCaibidil 2 de *ghnásanna Bí Cineálta*.

Chun a chinneadh an iompraíocht bhulaíochta í an iompraíocht a thuairiscítear, ba cheart duit machnamh a dhéanamh ar na ceisteanna seo a leanas:

- An bhfuil an iompraíocht dírithe ar scoláire ar leith nó ar ghrúpa scoláirí?
- An bhfuil sé i gceist dochar fisiciúil, sóisialta nó mothúchánach á dhéanamh de bharr na hiompraíochta?
- An bhfuil an iompraíocht á léiriú arís agus arís eile?

Más **Tá** an freagra ar gach ceann de na ceistanna thuas, is iompraíocht bhulaíochta í an iompraíocht agus ba chóir dul i ngleic léi de réir Ghnásanna Bí Cineálta.

Tabhair do d'aire: D'fhéadfadh sé go measfaí gurb ionann eachtraí aon uaire agus bulaíocht i gcásanna áirithe. D'fhéadfadh sé go measfaí gurb ionann agus iompraíocht bhulaíochta teachtaireacht ghoilliúnach amháin a phostáiltear ar na meáin shóisialta mar is ródhócha go ndéanfar í a roinnt mórán uaireanta agus mar sin déanfar iompraíocht leantach di.

Más **Níl** an freagra ar aon cheann de na ceistanna thuas, ní iompraíocht bhulaíochta an iompraíocht.

Déantar foráil i gCód Iompair na scoile do straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí.

NÓTA: Nuair a táthar ag aithint ar tharla nó nár tharla iompraíocht bhulaíochta ba chóir don mhúinteoir:

Cad, cá háit, cathain agus cén fáth a bhreithniú?

Is féidir an seicliosta in Aguisín C a úsáid mar chúnamh chun iompraíocht bhulaíochta a aithint.

- Má bhíonn grúpa scoláirí i gceist, ba chóir teagmháil a dhéanamh le gach scoláire ina (h)aonar ar dtús.
- Ina dhiaidh sin, ba chóir bualadh le gach scoláire atá i gceist mar ghrúpa.
- Ag an gcuinniú grúpa, ba chóir go n-iarrfaí ar gach scoláire a c(h)untas féin ar ar tharla a thabhairt lena chinntiú go bhfuil gach duine sa ghrúpa soiléir faoi thuairimí a chéile.
- Ba chóir tacaíocht a thabhairt do gach scoláire de réir mar is cuí, i ndiaidh an chruinnithe grúpa.
- B'fhéidir go mbeadh sé ina chuidiú a iarraidh ar na scoláirí atá i gceist a gcuntas ar an eachtra/na heachtraí a scríobh síos.

I gcás gur tharla iompraíocht bhulaíochta

- Is dlúthchuid de phobal na scoile iad na tuismitheoirí agus tá ról tábhachtach acu, i gcomhar le scoileanna, maidir le dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta. I gcás gur tharla iompraíocht bhulaíochta, ní mór teagmháil a dhéanamh le tuismitheoirí na scoláirí atá i gceist go luath chun iad a chur ar an eolas faoin gcás agus chun dul i gcomhairle leo maidir leis na gníomhaíochtaí atá le déanamh chun dul i ngleic leis an iompraíocht.
 - Tá sé tábhachtach éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.
 - Ba chóir taifead a choinneáil den phlé a rinneadh le gach duine a bhí i gceist. (Foirm Tuairisce ar Theagmhéas Bulaíochta)
 - Ba chóir go ndéanadh an taifead seo doiciméadú ar fhoirm agus ar chineál na hiompraíochta bulaíochta, más eol sin (**féach Mír 2.5 agus 2.7 de ghnásanna Bí Cineálta**), cá háit agus cathain a tharla sé agus dáta na teagmhála tosaigh leis na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí.
 - Ba chóir go mbeadh tuairimí na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí maidir leis na gníomhartha atá le déanamh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta san áireamh sa taifead.
-

Iarphlé i gcás gur tharla iompraíocht bhulaíochta

- Ní mór don mhúinteoir dul i mbun plé arís leis na scoláirí agus na tuismitheoirí atá i gceist tráth nach bhfuil níos mó ná 20 lá scoile i ndiaidh na teagmhála tosaigh.
- ar na tosca tábhachtacha atá le breithniú mar chuid den phlé seo tá cineál na hiompraíochta bulaíochta, éifeachtacht na straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíochta bhulaíochta agus an caidreamh idir na scoláirí atá i gceist.
- ba chóir don mhúinteoir an t-athbhreithniú le scoláirí agus lena dtuismitheoirí a dhoiciméadú lena fháil amach an bhfuil deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta agus tuairimí na scoláirí agus na dtuismitheoirí ina leith sin.
- ba chóir an dáta ar cinneadh go raibh deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh freisin.
- ba chóir aon rannpháirtíocht le seirbhísí/tacaíochtaí seachtracha a bhreacadh síos freisin.
- d'fhéadfadh sé go mbeadh gá le maoirseacht agus tacaíocht leanúnach do na scoláirí atá i gceist fiú nuair a bheidh deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta.
- mura bhfuil deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta ba chóir don mhúinteoir athbhreithniú a dhéanamh ar na straitéisí a úsáideadh i gcomhairle leis na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí agus ba cheart amlíne a aontú le haghaidh tuilleadh plé go dtí go dtiocfaidh deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta.
- más léir go bhfuil an scoláire a bhfuil an iompraíocht bhulaíochta á léiriú aige/aici ag leanúint leis an iompraíocht a léiriú, ba chóir smaoineamh ar na straitéisí a úsáid chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí dá bhforáiltear i gCód Iompair na scoile. Má dhéantar pionóis smachta a bhreithniú, is ceist é sin idir an scoláire ábhartha, a t(h)uismitheoirí agus an scoil.
- Mura bhfuil tuismitheoir(i) sásta leis an gcaoi a ndeachaigh an scoil i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta, de réir Ghnásanna Bí Cineálta Chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus Iar-bhunscoileanna, ba chóir iad a atreorú chuig gnásanna gearán na scoile.
- Má tá tuismitheoir míshásta leis an gcaoi a ndeachaigh an scoil i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta, féadfaidh sé/sí gearán a dhéanamh leis an Ombudsman do Leanaí má chreideann sé/sí go raibh tionchar diúltach ag gníomhaíochtaí na scoile ar an scoláire.

Ag tacú leis an duine ar a ndearnadh bulaíocht orthu.

Tá sé ríthábhachtach tacaíocht a thabhairt don duine ar a ndearnadh bulaíocht ar mhaithe lena leas mothúcháinach agus le sábháilteacht. Seo na príomhthacaí ba cheart a chur i bhfeidhm:

1. Sábháilteacht láithreach a chinntiú

- Bain iad ó aon díobháil láithreach nó cás anacair.[distressing]
- Monatóireacht a dhéanamh le haghaidh comharthaí bulaíochta leanúnacha, ag cinntiú go mothaíonn siad sábháilte ar scoil.

2. Tacaíocht mhothúcháinach a sholáthar

- Éist gan breithiúnas agus athdhearbhaigh [validate] a gcuid mothúchán: "Tá brón orm gur tharla sé seo duit. Níl sé seo tuillte agat."
- Cuir spás sábháilte ar fáil inar féidir leo a gcuid mothúchán a chur in iúl.
- Déan iad a chur ar aghaidh chuig comhairleoir scoile nó grúpa tacaíochta más gá.

3. Cumasú agus tógáil muiníne

- Cabhraigh leo scileanna athléimneachta [resilience] a fhorbairt (m.sh. an fód a sheasamh, teanga mhuiníneach a úsáid).
- Rannpháirtíocht i gclubanna, i spóirt nó i ngníomhaíochtaí a spreagadh chun naisc dhearfacha piaraí a chothú.
- Cur a láidreachtaí agus a ngnóthachtálacha i gcuimhne dóibh chun féinmheas a atógáil.

4. Córais tacaíochta piaraí agus aosaigh a neartú

- Sann [assign] ball fóirne iontaofa ar féidir leo seiceáil isteach go rialta.
- Cláir thacaíochta piaraí nó meantóireacht ó mhic léinn níos sine a spreagadh.
- Oideachas a chur ar chomhdhaltaí maidir le hidirghabháil fhéachadóirí [Bystander Intervention] agus conas tacú lena bpiaraí.

5. Tacaíochtaí praiticiúla don seomra ranga agus don scoil a chur i bhfeidhm

- Athraigh plean suíocháin nó sceidil ranga chun idirghníomhú leis an mbulaí a íoslaghdú.
- Cinntigh go bhfuil múinteoirí agus baill foirne feasach agus go ndéanann siad monatóireacht ghníomhach.
- Más gá, smaoinigh ar chruinnithe cleachtais athchóirithe (má bhíonn an dalta ar a gcompond) chun dul i ngleic leis an dochar a rinneadh.

6. Bíodh Tuismitheoirí páirteach agus coimeád an chumarsáid oscailte

- Tuismitheoirí nó caomhnóirí a chur ar an eolas (le toiliú an dalta).
- Oibriú le chéile chun plean a chruthú a chinnteoidh go mothaíonn an dalta sábháilte agus go dtacaítear leis sa bhaile agus ar scoil.

7. Monatóireacht a dhéanamh ar dhul chun cinn agus folláine an dalta.

- Sceidealaigh cruinnithe rialta chun folláine mhothúcháinach a sheiceáil agus chun a chinntiú go bhfuil deireadh leis an mbulaíocht.
- Má tá comharthaí imní, dúlagar nó tráma ann, cuir ar aghaidh chuig comhairleoireacht ghairmiúil iad.

Is é an sprioc a chinntiú go mothaíonn an scoláire sábháilte, go bhfuil tacaíocht agus cumhacht aige agus é a chosaint ó eachtraí bulaíochta breise.

Aguisín D - Treoir maidir leis an Uasdátú ar Iompraíocht Bhulaíochta a Sholáthar

Treoir maidir le hUasdátú ar Iompraíocht Bhulaíochta a Sholáthar do chruinniú an Bhoird Bainistíochta

Tar éis athbhreithniú a dhéanamh ar shonraí na n-eachtraí iompraíochta bulaíochta a tuairiscíodh ó chruinniú an bhoird bainistíochta roimhe seo, ní mór don phríomhoide an t-eolas seo a leanas a sholáthar ag gach gnáthchruinniú den bhord bainistíochta: information at each ordinary meeting of the board of management:

Líon iomlán na n-eachtraí iompraíochta bulaíochta nua a tuairiscíodh ón gcruinniú deireanach den Bhord Bainistíochta.	
Líon iomlán na n-eachtraí iompraíochta bulaíochta atá ag tarlú faoi láthair.	
Líon iomlán na n-eachtraí iompraíochta bulaíochta a tuairiscíodh ó thús na scoilbhliana seo.	

Sa chás gur tuairiscíodh eachtraí iompraíochta bulaíochta ó bhí an cruinniú deireanach ann, ní mór tuairisc ó bhéal a chur san áireamh san uasdátú agus ba chóir go mbeadh an t-eolas seo a leanas san áireamh nuair is cuí:

- Na treochtaí agus na patrúin a aithníodh, mar shampla foirm na hiompraíochta bulaíochta, an cineál
- Iompraíochta bulaíochta más eol sin, láthair na hiompraíochta bulaíochta, cathain a tharla sé etc.
- Na straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta
- Aon straitéisí níos leithne chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi
- Má tharla aon eachtraí tromchúiseacha d'iompraíocht bhulaíochta a raibh drochthionchar suntasach acu ar scoláire
- Má chuir tuismitheoir in iúl don scoil gur fhág scoláire an scoil mar gheall ar iompraíocht bhulaíochta thuairiscithe
- Má tá tacaíocht bhreise ag teastáil ón mbord bainistíochta
- Más gá athbhreithniú práinneach a dhéanamh ar pholasaí Bí Cineálta na scoile roimh an athbhreithniú bliantúil

Níor cheart go n-áireofaí leis an uasdátú seo aon eolas pearsanta ná eolas a d'fhéadfadh na scoláirí atá i gceist a aithint.